

âld Barradiel

Oudheidkundige Vereniging Barradeel
Jaargang 10 | december 2012
ISBNN

**Voor de a.s.
feestdagen
slaagt u bij de
S P A R
van A tot Z**

**GROTE SORTERING - PRIMA KWA-
LITEIT - LAAGST MOGELIJKE
PRIJZEN**

**WIJNEN - ADVOCAT - BIERCOCKTAILS -
KERSTKRANSSEN en -STAVEN - KERST-
SNOEP - IJS - CROQUETTES - FRICAN-
DELLEN - KIP enz.**

Alles voor een hartige hap.

**KERSTBOOMVERSIERING - KAAR-
SEN - mooie sortering KERST- en
NIEUWJAARSKAARTEN.**

Alles voor SPAR-prijzen !!!

**Tj. Tjallingii - B. Tjallingii
H. Postma**

**SEXBIERUM
Tel. 05179 - 279**

**OOSTERBIERUM
Tel. 05188 - 665**

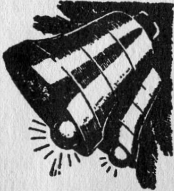

**Tevens wensen wij u allen prettige
Kerstdagen en een voorspoedig
Nieuwjaar.**

Inhoudsopgave

Fan eigen hiem	5
Bestuurlijk	5
Ledennieuws	6
Diapresentatie Wad en kweldergebied	6
<i>Reddingboot Ameland onderweg naar zee</i>	7
Lezing Waterwegen	7
Website en blog	8
Oude films digitaal gemaakt	8
Jan Hilverda en Hiltje Haarda woonden op boerderij Haarda	9
Wie was deze schilder	12
Slot Cronenburg	13
Zodenhuisproject in Firdgum	16
Uit de historie van Pietersbierum	19
Dagboek van een sluiswachter	20
Bestolen slager Sipma levert agent bonus op	21
Jan Wolthers stopte met brood venten	26
Hazenjacht	27

**Kerst-
artikelen ! ! ! !**

- * KERSTBALLEN
- * LAMETTE
- * GLITTER
- * TAFELKLEDEN en KERSTLOPERS
- * ELEKTR. VERLICHTING
- * KANDELAARS
- * KAARSEN
- * ADVENTSTERREN met lamp

Verder als steeds.
Ruime keus in LUXE- en
HUISH. ARTIKELEN.

VAN DIJK's „BAZAR”

Minnertsga - Tel. 05187-287

**Het adres
voor uw kleding**

IS

fa. CHR. SCHOTANUS

MINNERTSGA

★

Vakkundige service en zoals u weet, bel 05187 - 232 en wij komen u geheel vrijblijvend thuis bezoeken.

★

Wij wensen allen prettige Kerstdagen en een gezegend 1978.

Voor OUD en NIEUW nu ook

GROOT VUURWERK

als luchthuilers - lichtkogels - astronauten - kanonslagen - sterretjes enz.

Groot vuurwerk alleen aan personen boven 18 jaar.

J. REITSM A - Minnertsga

TSJILLEN 4

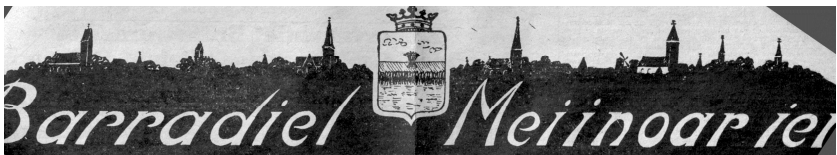
Fan eigen hiem

Het loopt tegen het einde van 2012 en het is al bijna een traditie aan het worden dat Ald Barradiel in de laatste maand van het jaar in een afwijkende vorm en dikte verschijnt. Het is weer gelukt om een aantal artikelen te vinden die de moeite waard zijn om met u te delen. Ook hebben we voor dit speciale nummer Ald Barradiel een aantal adverteerders gevonden. Vijfendertig jaar geleden adverteerden zij in het decembern timer van Barradiel Meiinoar Ien. Vervlogen tijden, maar mooi om weer eens terug te zien die advertenties.

Ons bevlogen lid en Sexbierum-specialist Harm Zaagsma heeft een verhaal over Cronenburg aangeleverd. De prachtige foto bij het verhaal is van ons lid Klaas van der Schaaf. Verder hebben we de website van Oud Tzummarum geraadpleegd voor aanvullende informatie.

Bij deze gelegenheid doen we nog maar eens beroep op u als u zelf een mooie oude foto heeft met een verhaal of herinnering. Als u niet een schrijver bent . . . geen nood, wij maken graag met u een afspraak om uw verhaal aan te horen. Vervolgens zetten wij uw verhaal wel op papier.

We hopen dat u weer plezier beleeft met dit boekje.

Bestuurlijk

We merken als bestuur dat het lastig wordt om lezingen voor een breed publiek te organiseren. Er zijn voldoende onderwerpen waarover een verhaal te vertellen is maar . . . . . vindt de juiste persoon maar eens die er wat over wil en vooral kan vertellen.

Daarnaast hebben de bestuursleden het net zo druk als iedereen tegenwoordig. Het is niet alleen het besturen op zich, want daar zit het hem niet in. Nee, het is meer het organiseren van lezingen en vooral het maken van nieuwsbrieven. En juist daarbij merken we dat we te kort beginnen te schieten. Dat is niet onze bedoeling maar er moet wel inspiratie zijn en . . . . . tijd.

Ondanks deze wat treurige toon zijn we er toch weer in geslaagd een paar lezingen te organiseren. Verderop vindt u daarover meer informatie.

Namens alle bestuursleden,
Fijne kerstdagen en vooral een voorspoedig en gezond 2013.

Ledennieuws

Aanmelding

J. van der Zee, Haornestreek 35, 8851 RN Tzummarum

M. Andringa, De Finne 13b, 9047 KS Minnertsga

Adreswijzing

K. de Vries, Prinses Beatrixstraat 1 k203, 8801 DA Franeker

C. Nouta, Leeuwerikstraat 10-R, 8917 EG Leeuwarden

Beëindiging per 1 januari 2013

Thea Elzinga-van der Zee uit Harlingen. Haar man was lid, maar die is op 7 april 2010 overleden.

Mevr. Y. Miedema-Bruno uit Harlingen

Diapresentatie Wad en kweldergebied

Op vrijdag 18 januari 2013 zal de heer Jan Fennema uit Blija een diapresentatie houden over het Wad en de kweldergebieden zoals bijvoorbeeld het Noorderleech. Hij heeft een grote hoeveelheid prachtige dia's.

Het eerste deel van de diapresentatie zal gaan over het Wad de eilanden en de lancering van de reddingboot van Ameland. Het tweede deel van de presentatie zal gaan over wat er allemaal groeit, bloeit en leeft in de kweldergebieden. Sommige dia's uit zijn collectie zijn meer dan veertig jaar oud.

Locatie : Gemeenschapscentrum Boppeslach
Minnertsga Stasjonsstrjitte 12/a

Aanvang: 20.00 uur

Reddingboot Ameland onderweg naar zee

Lezing Waterwegen

Op vrijdag 8 maart zal ons lid de heer H.O. Veldman uit Franeker een lezing houden over de waterwegen in Friesland.

Locatie : Dorpshuis It Waed, Sexbierum, Skoalstrjitte 12

Aanvang : 20.00 uur

Website en blog

In het voorjaar heeft de website van onze vereniging een metamorfose ondergaan. De website is aangepast aan de eisen van de tijd en is, met uitzondering van de startpagina, een vrijwel statische website geworden. Artikelen over de historie van Barradeel zijn nu te vinden op een zogenaamd blog. Regelmatig wordt het blog aangevuld waarbij ook foto's geplaatst zijn. Het mooie van zo'n blog is dat het interactief is. Lezers van het blog kunnen reageren op de verhalen en die reacties zijn ook weer leesbaar voor anderen. Het blog heeft als titel: Noordwesthoek vroeger en is te vinden op <http://noordwesthoek.blogspot.nl>

Oude films digitaal gemaakt

In het verenigingsarchief worden al jarenlang een aantal oude 8 mm films bewaard. De klimatologisch zijn in de Yeb Hettinga-Skoalle, waar het verenigingsarchief is gehuisvest, zijn verre van ideaal. Dat is ook de reden waarom onze archivaris heel veel documenten heeft gedigitaliseerd om vervolgens de originele documenten naar het gemeentearchief te brengen. De klimatologische omstandigheden zijn vele malen beter en ook het beheer is in goede handen.

Het digitaliseren van 8 mm films is de laatste jaren aanmerkelijk goedkoper geworden. Alle films die in ons archief zitten zijn nu omgezet en op een DVD gebrand. De oudste film is van 1949 van een tocht van Ouden van Dagen. Maar ook films van Sexbierum; stuk voor stuk unieke beelden.

We moeten er niet te lang mee wachten om de films te laten zien, want nu zijn er nog mensen die personen op die films kunnen herkennen. Het zou mooi zijn als we een de films door een rasechte Sexbierumer en Tzummarumer van commentaar zouden kunnen voorzien. Dan krijgen de film nog meer waarde dan dat ze nu al hebben. Wordt dus nog vervolgt.

Jan Hilverda en Hiltje Haarda woonden op boerderij Haarda

Tijdens de restauratie werkzaamheden in augustus 1953 in de toenmalige Nederlands Hervormde Kerk - nu Meinardskerk - werd een vrijwel onbeschadigde grafzerk gevonden. De grafzerk bleek uit het midden van de zeventiende eeuw te zijn.

Op zichzelf beschouwd is het vinden van dergelijke grafzerken geen bijzonderheid. Nog steeds worden bijzondere grafzerken gevonden bij restauratie werkzaamheden. In Friesland is er zelfs een speciale werkgroep bij die ingeroepen wordt als er vondsten van grafzerken worden gedaan. Door de werkgroep wordt alles nauwkeurig in kaart gebracht en worden er foto's gemaakt.

In de beginjaren '50 van de vorige eeuw was men druk bezig om de kerk in Minnertsga weer in oude glorie te herstellen. Want door een rampzalige brand van juni 1947 was de kerk een ruïne geworden. En vele grafzerken in de vloer van de kerk waren totaal vernietigd door de hitte en vallende balken en puin.

Kort na de brand in juni 1947

De vondst van deze grafzerk in 1953 viel echter een beetje uit de toon. De wapens en opschriften waren namelijk op geen enkele manier verminkt, wat inhoudt, dat de zerk de rumoerige tijd van 'Vrijheid, gelijkheid en broederschap' letterlijk en figuurlijk over zich heen heeft laten gaan. Het is immers bekend, dat in die periode bijna alle grafmonumenten en -stenen werden ontdaan van tekenen, die op een bepaalde stand zouden kunnen wijzen. Zelfs de doden moesten meedelen in de algehele gelijkheid. Dat deze steen van - in alle eerbied gesproken - de dans heeft ontsprongen, is te danken aan het feit, dat dat ze verscholen lag onder de vloer van de consistoriekamer. Waarschijnlijk heeft men ze niet kunnen vinden. Gelukkig, want zo zijn de in gebeitelde wapens van een oud-Minnertsgaaster geslacht bewaard gebleven.

Hoe de wapens eruit zagen toen de steen voor het licht kwam blijkt uit de foto. Even belangrijk zijn echter de mensen, die onder de zerk hun laatste rustplaats vonden. De voornaamste zijn Jan Jans Hilverda, die 27 april 1665 overleed, z'n vrouw - tien jaar later gestorven - en z'n broer, die na het overlijden van Jan Hilverda met de weduwe trouwde.

Deze mensen voerden prachtige wapens, maar waren niet tegenstaande dat - naar de heer C. Mulder, een man die met veel interesse de vroegere gang van zaken in Minnertsga bestudeerde, meedeelde - maar eenvoudige boer met wat *'túnkerij'*, hoewel men hierover ook weer niet te gering over moet denken.

Het schijnt zo te zijn geweest. Hiltje Haarda bewoonde als 'frij faam' de boerderij 'Haarda', vlak bij het slot van baron Sixma van Andla. Zij huwde later - aldus Mulder- met Jan Jans Hilverda, die in 1665 overleed. Daarna trouwde een broer van Hilverda met haar. Twaalf februari 1675 overleed ook Hiltje Haarda. Haar naam werd in de zerk gebeiteld, evenals die van haar tweede man.

Haarda-state in 1977

Aan de Tilledyk, op de plaats waar toen de boerderij van de heer Wietse Boersma stond, is nog maar te nemen dat daar vroeger de boerderij 'Haarda' stond. Het was niet een grote boerderij, vooral als de vergelijking wordt gemaakt met het slot van de Sixma van Andla's. In later tijden is Haarda met het daarbij behorende grondgebied bij het slot getrokken. Bepaald sensationeel is de vondst in de kerk niet geweest. Toch is het aardig, dat op deze manier een klein stukje van het vroegere dorpsleven weer even in het licht is gezet.

Niet alleen deze zerk kwam in 1953 te voorschijn. Er is later ook nog een steen gevonden van het 16de-eeuwse geslacht Fernia, die destijds werd ontdekt door de heer P.B. Winsemius uit Leeuwarden, de schrijver van een dorpsgeschiedenis van Minnertsga, in welk boekje ook reeds die zerk der Hilverda's wordt genoemd.

Bron: naar een artikel uit de Leeuwarder Courant 15 augustus 1953

Foto: Haerda, Bildts Documentatiecentrum

Wie was deze schilder

De heer Jan Vermaas uit Amsterdam stuurde een email met een foto van een schilderij dat hij in bezit heeft. Volgens de heer Vermaas hebben eerdere eigenaren van het schilderij lang in Sexbierum gewoond. De naam van de schilder is R. Hania. Het lijkt erop dat de kerk van Pietersbierum is afgebeeld met tulpenvelden er voor. Wie kan meer zekerheid geven? En wie weet wie R. Hania was. Helaas ontbreekt het ons aan kennis op het gebied van schilderijen, maar wij denken dat het schilderij in de eerste helf van de 20ste eeuw is gemaakt.

Graag uw reactie. De gegevens hoe ons kunt bereiken staan achterin dit boekje.

Slot Cronenburg

Dit is een artikel uit de reeks 'Tebek yn 'e tiid' waarvan Harm Zaagsma uit Sexbierum de auteur is. Slot Cronenburg is aflevering 58.

In de afleveringen no 43 en 44 hadden we het over het Hoarpaed dat vanaf Pietersbierum westwaarts door de landerijen tot aan Gerbrandastate liep. Ik nam toen aan dat het pad zijn naam te danken had aan de horigen die er in vroeger tijden gelopen moeten hebben. Slot Cronenburg en Gerbranda state lagen immers in die richting?

Kees Draaisma, de schrijver van het boek over Roptasyl, die mijn artikel ook las, heeft van dat oude woord wat meer studie gemaakt en uitgezocht dat hoor of hore gewoon weg met slijk betekend. Een modderpad dus. Bovendien merkte Draaisma op dat Paul Noomen van de Fryske Akademie in zijn boek: Stinzen in middeleeuws Friesland en hun bewoners, schreef dat bij de Friese vrijheid geen horigen voorkwamen. De Friese adel had alleen met haar pachters te maken.

Dankzij het archief van de Leeuwarder Courant weten we nu wel veel meer over het slot Cronenburg. Hoe gek het ook klinkt, maar doordat Floris de vijfde in 1296 door de edelen werd vermoord, kon het slot bij de Roptavaart, op de grens van Pietersbierum en Wijnaldum, Cronenburg genoemd worden. Herman van Woerden, Gijsbrecht van Amstel en Gerard van Velzen waren de daders van die moord. Als straf, zo leerden we op school, werden deze drie edelen door vier edele viervoeters uit elkaar getrokken en daardoor in vieren gedeeld. Dat soort geschiedenislessen vergeet je niet.

Deze Gerard van Velzen bezat nabij Loenen de Heerlijkheid Cronenburg. Door de moord verviel zijn slot aan Willem de Vierde, de Graaf van Holland. De geschiedenis leert ons verder dat deze graaf in 1345, nadat ze de Zuiderzee waren overgestoken, bij het dorp Rodevier in een gevecht tegen de Friezen sneuvelde. Dat dorp had zijn naam te danken aan de rood gekleurde Kliffen, een natuurlijke zeevering, die het achterland tegen stormen beschermde. Dit heette later Warns. Elk jaar, op de laatste zaterdag van september herdenken Friezen deze slag bij "it Rea Klif" nog.

De gesneuvelde graaf had voor zijn dood de Heerlijkheid Cronenburg al aan zijn zoon Willem geschonken. Verder wordt verteld, dat dit verwoestte en vervallen slot Cronenburg, door deze Willem op een

JACOB en ADRIAAN VAN CRONENBURG.

In de nabijheid van het dorp Pietersbierum, niet verre van Harlingen gelegen, werd omstreeks het midden der 16e eeuw door Jacob van Cronenburg een slot gebouwd op landerijen, die hij van zijne eerste vrouw geërfd had. Dit slot, voorzien van poort, gracht en ringmuur, werd door hem Cronenburg geheeten.

Het een en ander over Jacob van Cronenburg en zijn neef Adriaan en over hun geslacht vinde hier eene plaats.

andere plaats wordt herbouwd. Hij en zijn nakomelingen nemen dan ook de geslachtsnaam van Cronenburg aan. Na enige generaties begeven de neven Jacob en Adriaan van Cronenburg zich begin 1500 naar Friesland en stichten daar een nieuw Cronenburg.

In 1544 trouwt deze Jacob met de weduwe van Haye Doytzes Bonga van Kimsward. Korte tijd later overlijdt ze. Op 13 November 1547, wordt Bauck zijn tweede vrouw. Het is de dochter van Seerp van Adelen en Taets van Ammana van Sexbierum. Twaalf kinderen krijgen ze samen, waarvan er zes jong overlijden. De vier meisjes krijgen de namen: Anna, Taets, Aef en Margrieth. De zonen worden Claes en Gerrit genoemd.

Zo zien we dus dat een afstammeling van de Hollandse Graven, in het huwelijk treedt met een vrouw van Friese Adel, die nog verwant was aan de Friese Koningen. Een prachtige ongeschonden grafsteen van Seerp en Claes van Adelen ligt midden in de Reginakerk van Zweins, onder het klokkentouw. Lange tijd is de steen daar aan de buitenkant in de noordmuur ingemetseld geweest. Meerdere waardevolle grafstenen liggen elders in de provincie, nadat ze bij het ruimen van de graven, in de 19e eeuw uit de Sixtuskerk verwijderd en verkocht zijn.

Slotheer Jacob van Cronenburg was een geleerd man, en zeer ervaren in de medicijnen. Verder wordt hij geroemd als *'zeer vroom, Godzalig en van goeden naturen, bij alle menschen liefvallig en bemint'*. Verder had hij aanzien bij de Spaanse bezetter *'Casper de Robles, heere van Billy, Collonel van een Regiment Walsche knegten, dewelke namaals Stadhouder van Friesland wierde; als ook van de Abt van Lidlum en de heere Espelbach, Drossaard op het Casteel tot Harlingen, en grietman van Barradeel dewelke hem gemeenlijk noemde zijn aardsche Godt'*.

Ondanks dit alles kwam hij treurig aan zijn einde. In Juni 1572 was hij naar Harlingen gereden waar hij met vriend Espelbach het middagmaal gebruikte. Tussen Harlingen en Arum, kreeg hij het die middag aan de stok met een groep opgewonden Waalsche soldaten, die twist met hem zochten. De ruzie liep zo hoog op dat één hunner zijn geweer op hem aanlegde en hem doodschoot. Dit *'tot groote droeffenisse ende leedwezen van ontallijke menschen'* aldus het verslag. Toen vriend Robles dit vernam werd alles in het werk gesteld om de dader op te sporen. Weldra werd hij gepakt en naar Harlingen gebracht. Direct daarna zond hij dienaren naar Cronenburg zijn vrouw om zijn leedwezen te betuigen. Tevens werd de weduwe verzocht om aan te geven op welke manier de moordenaar gemarteld en gedood moest worden. Op deze onverstandige vraag antwoordde de verstandige vrouw *'dat zulks aan den heere Collonel ende krigsraad stonde te oordelen wat dood hij verdient hadde'* en dat zij door *'een wreede doot ende strenge straffe over de misdadige, haren lieven man daar mede niet konde weder krijgen'*. Daarop hield Robles krigsraad.

Er werd besloten dat de moordenaar geharquebuseert zou worden. Aldus geschiedde. Hij werd met een handvuurwapen, een haakbus, doodgeschoten (harquebuseren). Cronenburg werd onder grote belangstelling begraven in den Dom van Almenum tot Harlingen. Zijn vrouw werd daar 31 jaar later ook bijgezet. De Jacob van Cronenburg die met zijn vrouw in de kerk van Pietersbierum is begraven, is de zoon van Gerrit van Cronenburg en dus een kleinzoon van de vermoordde Jacob.

De Leeuwarder Courant publiceert op 19 Februari 1890, onder de kop, Oudheidkundige Mengelingen onder andere dat Gerrit - de zoon van Jacob van Cronenburg - en zijn vrouw, Tiedt Aalkes Bonga, in het jaar 1608 een zoon krijgen, die Jacob genoemd wordt.

Ik krijg het vermoeden, dat het slot Cronenburg in 1739 van de kaart verdwenen is. Want de bekende Pietersbierumer schoolmeester Wijnsen Faber verteld in de L.C. van 10 Maart 1894 het volgende uit de Kerkeboeken van Pietersbierum:

*'Het gestoelte en de grafsteden in de kerk te Pietersbierum voormaals behoort hebbende aan groot en klein Cronenburg, behoren nu aan Mevrouw Titia Bogarde Weduwe Westerhuis, volgen acte de dato den 24 Junius 1734 aan ons vertoont in kennis onze handen.
Actum den 9 Sept. 1736'.*

Deze Titia zou een kleindochter kunnen zijn van bovengenoemde Tiedt. Ook wordt er geschreven over een groot en klein Cronenburg. Of zou klein Cronenburg een boerderij geweest zijn? Op landkaart heten de percelen 460 en 462 langs de Roptavaart, Cronenburg 1 en 6. Vlakbij 455 is een stuk land, waar al honderden jaren een boerderij op staat. Anno 2011 woont de familie de Witte -Jensma op dit stee. Daarvoor familie De Witte-Jukema op Hoarnestreek 25 Pietersbierum, zoals het postadres is. Landbouwer Durk van der Schaaf, die hier na zijn heit Klaas en voor familie De Witte 'buorke' heeft tijdens ploegwerkzaamheden op de Cronenburg-percelen nog wel stenen naar boven gehaald, zo vertelde Klaas van der Schaaf jr.

Van Klaas van der Schaaf jr. kreeg ik voor het archief en voor dit artikel een foto, waar hij het volgende bijschreef: *'Dit is de oude boerderij die stond aan de Hoarnestreek in Pietersbierum. De foto is van 1911. Deze is afgebroken in 1927, toen is er een nieuwe stielp gezet door mijn pake Klaas.*

Op de foto (vlnr): mevrouw Van der Meer, heer Goodijk, heer Van der Meer jr. en heer Van der Meer sr. De familie Van der Meer uit Hillegersberg was eigenaar van de boerderij. Mijn pake Klaas was pachter. Voor zover ik weet had de heer Goodijk land in eigendom wat door mijn pake werd gehuurd’.

Zodenhuisproject in Firdgum

Op 20 augustus jl. is met de bouw begonnen de eerste reconstructie van een Oud-Fries zodenhuis. De bouw staat onder leiding van het Groninger Instituut voor Archeologie, van de Rijksuniversiteit Groningen. Het betreft een boerderijgebouw met stal zoals die in ongeveer 700 na Chr. in het terpengebied te vinden moet zijn geweest. De reconstructie is gebaseerd op nieuw archeologisch onderzoek naar zodenhuizen uit Friesland en Groningen. Bijzonder aan het experiment is dat de muren van graszoden, die bijna 1 m dik zijn, dakdragend worden. Archeologen hebben lang aangenomen dat dat niet mogelijk is. Het gebouw meet 4,5 x 15 m binnenwerks en wordt ongeveer 4,5 m hoog.

Initiatief

De reconstructie van een vroegmiddeleeuws zodenhuis in een initiatief van de Stichting Yeb Hettinga-skoalle. Het zodenhuis wordt gebouwd voor de deur van dit pittoreske plattelandsmuseum en zal onderdeel uitmaken van een nieuwe expositie over de geschiedenis van deze bijzondere agrarische terpnederzetting. In het voorjaar van 2013 wordt het gebouw feestelijk geopend en zendt Omrop Fryslân een documentaire over het project uit op Nederland 2 (Fryslân Dok).

Plaggenhut versus zodenhuis

Het gebruik van zoden als bouw materiaal was in het vroegmiddeleeuwse terpengebied eeuwenlang de belangrijkste bouwwijze. Dit heeft onder andere te maken met het volledig ontbreken van bouw hout voorafgaand aan de bedijking van dit kustgebied. In de economische hoogtijdagen van welvarende terpdorpen, zoals Hallum en Wijnaldum, was het zelfs de enige bouwvorm. Hoewel we het gebruik van zoden (plaggen) meestal associëren met armoedige veenarbeiders van ongeveer 1900, woonde in de vroege middeleeuwen waarschijnlijk ook de rijke elite in zodenhuizen. Bestaande gebouwen op IJsland laten zien dat zodenboerderijen ook heel luxe en comfortabel kunnen zijn geweest.

Activiteiten

Tijdens en na de bouw van het zodenhuis worden geregeld publieksactiviteiten georganiseerd. Een overzicht hiervan vind u op internet: www.zodenhuis.nl

Wonen in zee

In de vroege middeleeuwen leken grote delen van Friesland en Groningen vaak meer op zee dan op land. Van tijd tot tijd kwam een groot stuk van het kustgebied namelijk onder water te staan. Natuurlijke hoogtes waar men de voeten droog kon houden waren er niet of nauwelijks. Toch was het gebied bewoond. De mensen die hier woonden hadden hun leefwijze goed aangepast aan deze bijzondere omgeving. Ze wierpen er woonheuvels op, terpen of wierden genaamd, waarop ze veilig de overstromingen konden uitzitten. Voor de bouw van hun huizen wendde men zich tot het kleiige grasland, dat zich tot ver aan de horizon uitstrekte. De zoden die ze daar konden steken waren heel geschikt om te gebruiken als bouw materiaal.

Onbedijkt kwelderlandschap

Tegenwoordig is het Fries-Groningse kustgebied omringd door hoge zeedijken. Zo wordt het achterland droog gehouden. Voor ongeveer 1200 na Christus had de zee echter nog vrij spel en werd het water soms tientallen kilometers landinwaarts gestuwd. Het land dat hierbij overstroomde noemen we het kweldergebied. Verder landinwaarts lag een brede gordel van hoogveen, een drassig gebied dat de kleiige kuststrook van de hoge zandgronden in het achterland scheidde.

Wonen op een terp of wierde

De terpen (in Groningen werden genoemd) boden bij overstromingen een veilige plek voor de bewoners en hun bezittingen. Mogelijk beschermden lage dijkes in de zomermaanden de kwetsbare akkers. Het hoge zeewater vormde eigenlijk pas een gevaar toen men hoge zeedijken ging aanleggen. Toen raakten namelijk ook de lage delen rondom de terpen bewoond, waardoor dijkdoorbraken grote verliezen tot gevolg hadden. Het wonen op was in dat opzicht dus zo gek nog niet.

Bouwen zonder hout

In het kustgebied was vanwege het zoute water geen boomgroei mogelijk. In de veengebieden was wel hout te vinden, maar de kwaliteit daarvan was niet zo goed. Ook gebruikte men waarschijnlijk drijfhout en oud scheepshout, maar bouwhout bleef een kostbaar goed. Rondom de terpen was wel veel grasland te vinden, dat in de vorm van zoden voor vele doeleinden gebruikt kon worden. Vooral in de vroege middeleeuwen (400-1.000 n.Chr.) diende het als bouw materiaal voor huizen (type Leens). Opgegraven huisplattegronden laten zien dat deze gebouwen in hoofdlijnen overeenkomen met die uit Drenthe (bijv. type Odoorn). Toch zijn in beide regio's ook verschillen aan te wijzen, waar het gebruik van zodenwanden in plaats van buitenpalen er een van is.

Bron: www.zodenhuis.nl

Uit de historie van Pietersbierum

Onder de titel: Uit de historie, heeft Brandt Stoer (1920 – 1980) een aantal artikelen geschreven. De artikelen zijn ooit op papier gepubliceerd maar zijn tegenwoordig ook te vinden op internet op de website van Oud Tzummarum. Het is op zijn plaats om een artikel van Brandt Stoer in deze uitgave van Ald Barradiel te plaatsen. Zo komt Pietersbierum deze keer ook aan bod. Het artikel dateert van januari 1978.

Ondanks dat dit een klein dorp is, zijn er toch dingen waardoor een klein dorp groot kan zijn. Zo heeft dit dorp grote staten gekend, met voorname inwoners. Het dorp heeft zelfs "een koning" gehad, maar daarover nu niet. Een bijzonderheid is ook, dat er een tweede "kerkhof" geweest is. Dit is echter de juiste benaming niet; het was een tweede begraafplaats, maar omdat de dorpelingen vroeger in en om de kerk werden begraven, werd dit perceel het "oude kerkhof" genoemd. Dit dateert uit het jaar 1315.

In de Fryske Volksalmanak van 1838 staat o.a. dat in de nazomer van 1315 de sluizen des hemels en de fontein des afgronds geopend waren. Zwarte luchten, met zware slagregens en wolkbreuken storten dag aan dag schrik en verwoesting over deze gewesten uit. De veldvruchten verrotten en in een korte tijd ontstond hongersnood. Alles wat nog te eten was werd verslonden, al wist men dat dit niet goed was voor het lichaam. Het was zo bedenkelijk erg dat de mensen, de dode krengen van beesten, ja het gras des velds nuttigden, om er de razende honger mee te stillen. Na deze zware en bange tijd volgde een verschrikkelijke ziekte, die men "de pest" noemde, waardoor er zoveel mensen stierven, dat deze niet op de gewone kerkhoven begraven konden worden.

Onder het dorp Pietersbierum is in het veld een plaats, dat men het oude kerkhof noemt en dit is in die tijd vermoedelijk gebruikt als tweede begraafplaats omdat op het dorpskerkhof geen plaats genoeg was. Dit perceel is nog bekend onder die naam en is gelegen aan de westkant van het dorp, schuin achter (n.w.) "It Brûn peerdse" ten noorden van de hoofdweg, ± 2 pondemaat groot. Vermoedelijk zal het gekozen zijn, omdat dit perceel iets hoger lag dan de omgeving.

Gezicht op
Pietersbierum anno
1747

Uit een koopakte van 1791 blijkt, dat er toen nog geen huizen op stonden, alleen de latere z.g. herberg 't Brûn Peerdsje. Na 650 jaar is de naam nog bekend en dit is m.i. wel een bijzonderheid die het vermelden waard is.

Het dorp Pietersbierum heeft ook een koster gekend, die enorm kon eten. Toen er een nieuwe dominee kwam, die op dit stuk van zaken, ook zijn mannetje stond, nodigde deze Siebe de koster uit om te zien wie het meeste naar binnen kon werken. Dit sloeg de koster niet af en op een goede dag vond de wedstrijd plaats. Er werd opgeschept en beide heren zetten zich schrap. De koster was eerst klaar en hield voor de tweede keer aan. Dominee volgde hem op de voet. Toen de borden voor de tweede keer leeg waren, hield Siebe met moed voor de derde keer bij. Toen verzuchte dominee. Even ruste Siebe waarop de koster antwoorde: *'Ik fret sa lang as ik genoch haw dûmeny'*. U kunt wel raden wie deze tweekamp won. Van kleine dorpen en grote mensen gesproken.

Dagboek van een sluiswachter

Op de website Oud Tzummarum is het dagboek van Johannes Cornelis Kuiken te bekijken en te lezen. Hij is benoemd op 2 mei 1901 en per 1 juli dat jaar in dienst getreden. Daarmee kwam hij in de plaats van Sake J. de Vries die toen naar Amerika emigreerde.

Johannes Cornelis Jan (John) Kuiken uit Doortwerth heeft bij het werk aan de biografie van zijn vader Dirk een aantal interessante spullen gevonden, zoals het hiervoor bedoelde dagboek van zijn grootvader Johannes Cornelis Kuiken die op de Roptazijl van 1901-1926 sluiswachter was. John heeft Wietse Leistra gevraagd om het op de website Oud Tzummarum te plaatsen. Op die website is deze familiefoto te zien.

Achter vlnr: Jan, Dirk en Cornelis. Voor: Johannes Cornelis Kuiken (1859 – 1945), jongen onbekend (nakomertje?), Ettje Tjepkema (1857 – 1938).

Bron:

www.oudtzummarum.nl

Bestolen slager Sipma levert agent bonus op

Het is zondagavond 18 november 1883 als slager Lieuwe Sipma samen met zijn vrouw en de knecht de deur uitgaan. Lieuwe trekt de deur goed achter zich dicht en doet hem op slot. Waar ze naar toe gingen is niet bekend. Wat achteraf wel bekend is, is dat Lieuwe niet aan het zolderluikje heeft gedacht om dat ook af te sluiten. Het zolderluikje had hij open gezet omdat op zolder worsten hingen te drogen. Het pand waar het hier om gaat is Hege Buorren 8, de voorkant van de Coöp supermarkt van Wiersma.

Tussen half elf en elf uur komen slager Sipma en zijn vrouw en knecht weer terug. Om een of andere reden waarschuwde Sipma zijn knecht waardoor Sipma zijn vrouw Antje eerst de woning ingaat. Sipma gaat er direct achteraan en steekt eerst een lucifer aan om licht te maken. Dan schrikt zijn vrouw zo erg dat zij haar man in de armen valt. In het schemerlicht is te zien dat de ornamenten van de secretaire op de tafel staan. De flap en de laden van de secretaire stonden open en een hakmes uit de slagerij lag op de grond.

Bij nader onderzoek bleek dat uit de secretaire een aantal gouden en zilveren voorwerpen werden vermist en een zakje met zes rijksdaalders. Op zolder lag bij het luik een slachtmes. Het vermoeden was dat de Minnertsgaaster Sjoerd van der Wal dit geflikt had. Hij had al een tuchthuisstraf van zes jaar uitgezeten. Sjoerd was een vrijgezel van 30 jaar en woonde bij zijn ouders in aan de Lytse Buorren. Huiszoeking bij zijn ouders leverde niets op en visitatie bij hemzelf leverde ook geen resultaat op. De verdenking bleef wel bestaan, maar zolang er geen bewijs was; bleef de dader van de insluipen en de diefstal onbekend.

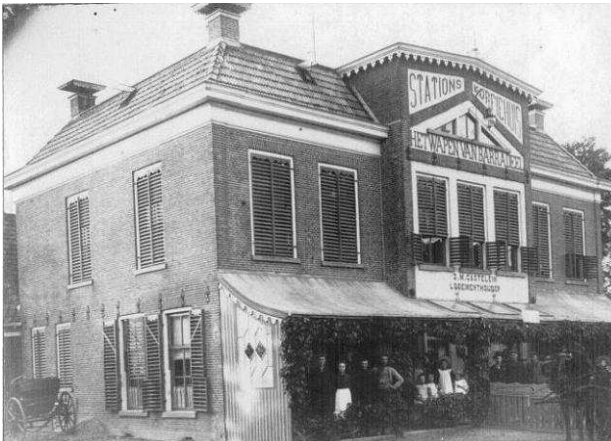
Een aantal weken later is er ene Pieter Proost uit Tzummarum, die in het bijzijn van anderen gezegd heeft, dat de dader van de diefstal maar bij hem moest komen met de gesloten spullen en dat hij hem er dan wel mee zou redden.

Sjoerd van de Wal ontmoette deze Pieter Proost in de avond van 9 december en bood hem, samen met twee anderen die bij Pieter waren, te trakteren. Sjoerd gaf een gulden en er werd een fles jenever gehaald en met hun vieren gingen ze naar het huis van Pieter Proost in Tzummarum. Onder het drinken haalde Sjoerd uit zijn broekzak een met goud beslagen sigarenkoker en een portemonnee met zilverbeslag te voorschijn. Tussen 's nachts twaalf en één uur gingen ze allemaal naar de herberg van De Jong in Tzummarum.

Hege Buorren (links met zonnenscherm de slagerij)

Sjoerd en Pieter lopen achteraan. Sjoerd zei toen tegen Pieter: *"je weet wel wat je gezegd hebt, dat je met gestolen goed kunt redden"*. Vervolgens deed Sjoerd een greep in zijn broekzak en gaf Pieter enige voorwerpen. Het is harstikke donker op de weg dus Pieter ziet niet wat voor voorwerpen het precies zijn. Pas in de herberg, als Pieter wat jenever besteld, ziet hij dat het twee gouden haarbandslotjes zijn en een gouden oorbel, een gouden doekspeld, een zilveren pepermuntdoosje, een zilveren snuifdoosje en een zilveren band zijn. De volgende dag brengt Pieter deze voorwerpen bij de burgemeester.

Op die dag lopen in de ochtend tussen zeven en acht uur vier personen van Minnertsga naar Tzummarum. Onderweg vinden zij een pepermuntdoosje, een gouden haarslot, een gouden oorbel, een gouden halsslot, drie gouden ringen, een zilveren knipje, een gouden mutsspeld en een gouden doekspeld. De gevonden voorwerpen werden naar de politie gebracht. En doordat Pieter bij de burgemeester verteld zal hebben hoe hij aan '*zijn*' voorwerpen was gekomen; is diezelfde dag Sjoerd van der Wal nog gearresteerd.

Sjoerd bekende volledig met uitzondering van het feit dat hij niet de secretaire had open gebroken. Hij was met een ladder door het openstaande zolderluikje naar binnen geklommen en heeft toen de diefstal gepleegd. De voorwerpen had hij in een hooiberg verstopt en in de avond van die 9de december had hij de spullen er weggehaald. Maar volgens hem was het niet hij, maar Pieter Proost die hem had benaderd. Pieter zou tegen Sjoerd hebben gezegd: "*Ge durft wel wat, want ge hebt al zes jaar gezeten, en ik durf ook wat*", waarop Pieter voorstelde om met Sjoerd in Franeker een diefstal te plegen.

In gehouden criminele zitting van het Hof in Leeuwarden in maart 1884, werd Sjoerd schuldig verklaard aan diefstal bij nacht in een bewoond huis met behulp van inklimming. Het verbreken van het slot van de secretaire in de woning van slager Sipma werd door het Hof niet als bewezen geacht. Sjoerd kreeg acht jaar tuchthuisstraf.

Dat Sjoerd niet een makkelijke jongen was blijkt uit het feit dat hij in 1874 een '*cellulaire gevangenis*' heeft gehad. Dat was toen vanwege het feit dat hij gewelddadigheden had gepleegd tegen '*bediende beambten tijdens het waarnemen hunne dienst*'. Verder was hij ook al eens door een militaire rechter veroordeeld tot de '*straf met de kruiwagen*' van meer dan een jaar. Dit was een werkstraf waarbij gedetineerden met een ketting aan een kruiwagen werden vastgebonden.

Deze diefstal heeft de brigadier der rijksveldwacht A.J. de Jong geen windeieren gelegd. In de krant van 11 januari 1884 staat een bekendmaking dat deze brigadier van de burgemeester van Barradeel een gratificatie heeft ontvangen van fl. 30,00 voor buitengewone politiediensten bij het opsporen van de dader van een onlangs in Minnertsga gepleegde belangrijke diefstal. Ik heb nog niet het exacte bewijs kunnen vinden dat deze beloning in verband staat met de diefstal bij slager Sipma. Maar . . . . het is niet ondenkbaar dat hier wel een relatie ligt.

Na het uittikken van zo'n verhaal en enig onderzoek, blijf je toch met wat vragen zitten waar ik graag nog een antwoord op zou willen hebben. Ten eerste wie is die Pieter Proost en ten tweede hoe komt een jong pasgetrouwd stel als Lieuwe en zijn vrouw Antje aan zoveel goud- en zilverwerk?

Wie is Pieter Proost?

Waarschijnlijk gaat het hier om de Pieter Proost die in Tzummarum geboren is op 27 april 1841. Hij was een zoon van Cornelis Stevens Proost en Keunskje Pieters Bosma. Dat het om deze Pieter Proost gaat berust op louter een vermoeden. Ik heb er nog niet expliciet onderzoek naar gedaan en twijfel ook enigszins. Mijn twijfel heeft te maken met het feit dat Pieter zijn vader in de geboorteakte van Pieter wordt genoemd als Ridder van de Militaire Willems-orde 4de klasse. Dat is de oudste en allerhoogste militaire onderscheiding in de Nederlandse ridderorde. Zoals u weet kreeg kapitein Marco Kroon als eerste in de 21ste eeuw deze hoge onderscheiding.

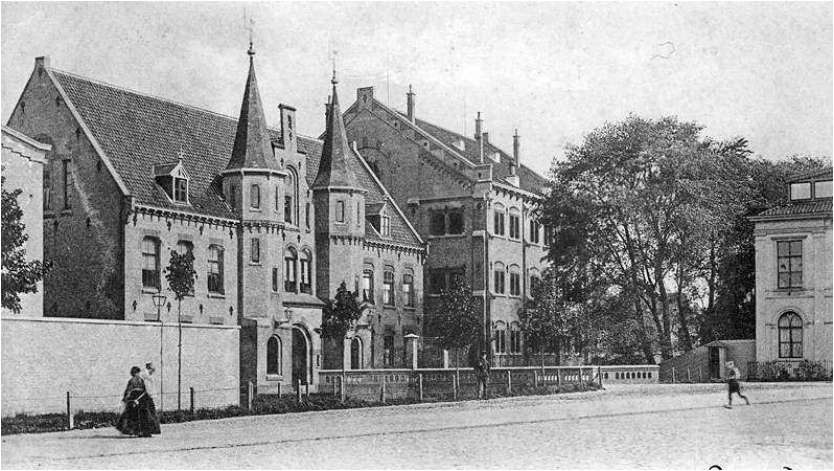
Maar naast mijn twijfel speelt ook nog een gedachtegang door mijn hoofd als ik weet dat de vader van Pieter ook vleeschhouwer was in Tzummarum. Het is ver gezocht, maar had Pieter medelijden met de slager in Minnertsgea en heeft hij door te zeggen dat de dader van de diefstal maar bij hem moest komen met de gesloten spullen en dat hij hem er dan wel mee zou redden, de dader gelokt? Deze Pieter Proost is op 24 juli 1887 overleden, dus alle kans dat ik de juiste persoon heb getraceerd.

Hoe komt een jong pasgetrouwd stel aan zoveel goud- en zilverwerk?

Lieuwe Johannes Sipma en Antje Groenhout trouwen op 12 mei 1883 in de gemeente Barradeel. Lieuwe is dan 24 jaar en Antje 26 jaar. Lieuwe woont op het moment van de huwelijksvoltrekking in Minnertsgea en Antje in St. Jacobiparochie. Antje is een dochter van Ype Dirks en Trijntje Tjeerds de Jong. Vader is Ype is volgens een geboorteakte van een van zijn kinderen (1854) zilversmid, later bij de geboorte van Antje (1856) geeft hij op dat hij goud- en zilversmid is. Maar later, tijdens het huwelijk van Lieuwe en Antje is hij gardenier. Dat is wel wat vreemd, maar mogelijk dat er toch nog wat goud- en zilverwerk is overgebleven in de familie.

Gegevens omtrent de dader

Sjoerd van der Wal is in Minnertsgea geboren op 27 augustus 1852. Hij was een zoon van Rein Franses en Sjoerdje Sjoerds Tuinhof die hem op 6 november 1853 hebben laten dopen in de Hervormde Kerk. Sjoerd zijn lengte was 1,77 m. Zijn aangezicht was rond en hij had een breed voorhoofd en blauwe ogen. Zijn haar en wenkbrauwen waren rosachtig. Sjoerd werd veroordeeld tot tien jaar tuchthuisstraf in de Bijzondere Strafgedangenis in Leeuwarden.

Blokhuis en strafgevangenis in Leeuwarden rond 1900

Lang gestraften zaten de eerste vijf jaar van een straf afgezonderd uit. Vorig jaar heb ik een rondleiding gehad in de catacomben van de strafgevangenis. De bevlogen oud-cipier heeft mij ook de oude cellen laten zien waar de gedetineerden afzonderlijk werden opgesloten. Daar wordt je echt niet vrolijk van als je je daar moest zitten. Geen daglicht, koud, klam en muf. De gebroeders Hogerhuis hebben er later ook nog gezeten, zo vertelde de oud-cipier overtuigend, alsof hij zelf de mannen had bewaakt.

Sjoerd heeft die onmenselijke omstandigheden in de catacomben van de Leeuwarder strafgevangenis niet overleefd. Op 3 juni 1891 togen de commies en de schrijver van de Bijzondere strafgevangenis naar het Leeuwarder stadhuis om aangifte te doen van het overlijden op 2 juni 1891 van de 37-jarige en ongehuwde Sjoerd. Sjoerd is later op het kerkhof van Minnertsga begraven.

Vermoedelijk de woning waar Sjoerd van de Wal met zijn ouders woonde

Jan Wolthers stopte met brood venten

20 februari 1964: Bijna vijftig jaar lang heeft de thans 61-jarige Jan Wolthers zijn klanten in Franeker en wijde omtrek van bakkerswaren voorzien. Als twaalfjarige jongen begon hij een klantenkring op te bouwen. Zijn producten betrok hij aanvankelijk van zijn vader, die een bakkerij had in de Osingastraat te Franeker, later van verschillende bakkers.

Jan Wolthers zwierf met zijn bakfiets langs Schalsum, Peins, Schingen, Slappeterp, Zweins, Kiesterzijl, Herbaijum, Pietersbierum en Wijnaldum. Een motorbakfiets heeft Jan Wolters nooit gehad. Zijn benen moesten er voor zorgen dat de gang er in bleef. Duizenden klanten heeft hij zo voor een na geholpen, vele van zijn oudste klanten zijn reeds overleden; een aantal is er die hij langer dan veertig jaar heeft bediend. In de onderscheidende dorpen waren er vrouwen die zorgden dat de trouwe venter zijn warm bakje koffie kreeg.

Zaterdag heeft Jan Wolthers zijn werk gestaakt. Dat dit zo plotseling gebeurde, had zijn oorzaak in het feit, dat zaterdagmorgen zijn bakfiets met inhoud en al in de gracht langs de Zuidkade verdween. Wolthers had zijn voertuig in de Prins Mauritsstraat geparkeerd en was zelf enige klanten gaan bezoeken. Door onbekende oorzaak reed de bakfiets achteruit de gracht in. Bij pogingen de bakfiets op het droge te brengen, brak de fiets in tweeën en daar de reizen hem toch al te zwaar begonnen te worden, heeft de heer Wolthers er toen maar besloten er meteen een punt achter te zetten.

Hoewel in de omgeving van Franeker niemand van de honger zal sterven nu Jan Wolthers niet meer verschijnt, zullen verscheidene van zijn trouwe klanten nog dikwijls aan hun trouwe venter terug denken. Jan Wolthers is overleden op 29 mei 1970.

Bron: Leeuwarder Courant 20 februari 1964

Red: Helaas hebben we geen foto van Jan Wolthers met of zonder bakfiets kunnen vinden. Dus moet u het doen met een algemeen beeld van een bakkersbakfiets.

Hazenjacht

In het fotoboekje 'Doaprsgesichten fan Tsjummearum – Furdgum' staat een prachtige foto van een groep jagers die met hun buit van de hazenjacht poseren. Volgens het onderschrift zijn de mannen op 'e lange jacht' geweest.

De foto is gemaakt achter Harkema-state aan de Hoarnestreek. We hebben gekeken of de foto ook op de website Oud Tzummarum was te vinden, maar dat is niet gelukt. Wellicht zou die zoekactie namen opleveren. Dus dan maar op deze manier. Wie herkend deze jagers?

De foto past wel een beetje bij deze tijd.

Sexbierum

Mevr. W. W. VEENHOF

wenst allen prettige Kerstdagen en een voorspoedig 1978

S. CAZEMIER

H. CAZEMIER-LAMMERS

winskje elkenien in lokkich nijjier.

Personeel gemeente Barradeel

wensen een ieder prettige Kerstdagen en een voorspoedig 1978.

N. GLAZEMA

W. GLAZEMA-NAUTA

Verf en behang - Speelgoederen
Sexbierum

Een ieder prettige Kerstdagen en een voorspoedig 1978 toegewenst.

Prettige Kerstdagen en een gelukkig Nieuwjaar wordt U toegewenst door

Fam. I. MULDER

Sigarenmagazijn „SERVICE”
en alle VERZEKERINGEN
Sexbierum — Telefoon 378

K. DE VRIES

L. DE VRIES-POSTMA

Bakkerij - Sexbierum

wensen allen een prettig Kerstfeest en een voorspoedig 1978.

J. W. GLASTRA VAN LOON

F. GLASTRA VAN LOON-v. d. POL

Drogisterij - Fotohandel

Sexbierum

wensen allen gezegende Kerstdagen en een voorspoedig Nieuwjaar.

Prettige Kerstdagen en een Gelukkig Nieuwjaar worden U toegewenst door

L. NAMMENSMA-NORDER
P. NAMMENSMA

GARAGE NORDER

Frentsjerterein 4 - Sexbierum
Telefoon 0 5179 - 234

Prettige Kerstdagen en een voorspoedig 1978 wordt u toegewenst door

Fa. RIENTS WESTRA

Zaad- en Pootaardappelhandel

Fam. J. Kuurstra - Sexbierum

Fam. IJ. HIEMSTRA

Topslachtery - Seisbierrum

winskje allegearre fleurige
Krystdagen en in lokkich nijjier

Fleurige Krystdagen en een lokkich Nijjier winsket jo:

Fam. BERGSMA - Bakkery
Seisbierrum

Fa. THEIM

Sporthuis 'De Bjirmen', Sexbierum
wensen een ieder prettige Kerstdagen en een voorspoedig Nieuwjaar.

Fa. ZAAGSMA - Sexbierum

Bouwbedrijf - Hobbywinkel

wensen een ieder prettige Kerstdagen en een voorspoedig 1978.

LANBRUKERS !

Wy mochten it ôfrone jier wer foar jimme ploegje, siedzje, meane, sleaten skinje, hiel jim lân birêdde.

★

Ek foar it kommende jier hoopje wy wer foar jimme klear to stean mei it nijste reau.

★

Leanbidriuw S. NAUTA

Minnertsga

K. J. HAMER

L. HAMER-WIERSMA

en kinderen

Zaadhandel - Minnertsga

wensen allen prettige Kerstdagen en een voorspoedig Nieuwjaar.

F. FEENSTRA

J. FEENSTRA—BROMMER

Bakkerij - Minnertsga

wensen allen een gezegend Kerstfeest en een voorspoedig 1978.

J. WIERSMA

D. WIERSMA-HALMA

Súvelhús

blide Krystdagen
winskje allegeare
en een lokkich '78

Fa. J. TERPSTRA

Ferversbidriuw - Minnertsga

winskje elkenien in goed en lokkich 1978 ta.

Wij wensen onze klanten, vrienden en kennissen een gezegend Kerstfeest en een gelukkig 1978.

Fam. J. REITSMA

Huish. artikelen en Rijwielhandel Minnertsga

Fa. JOOSTEMA - WIJNGAARDEN

wenst familie, vrienden en kliënteke prettige Kerstdagen en een voorspoedig 1978.

Transportbedrijf - Verhuizingen

dagelijkse bodedienst door geheel Barradeel, St. Anna en Vrouwbuurt
Kantoor : Fjildleane 1, Minnertsga
Telefoon 05187-278-363 en 359.

VAN DIJK's „BAZAR”

Minnertsga

wenst een ieder prettig Kerstfeest en een voorspoedig Nieuwjaar.

**T. VAN DIJK—SIPKES
G. IJ. VAN DIJK**

Fam. GJ. BLOEMBERGEN

Bouwbedrijf b.v. - Minnertsga

wenst familie, vrienden en cliënteke prettige Kerstdagen en een voorspoedig 1978.

Fa. A. BOSMA & Zn.

Complete Woninginrichting

Minnertsga

wenst allen prettige Kerstdagen en een voorspoedig Nieuwjaar.

Fam. J. SWIERSTRA

Automobilbedrijf

Hermanawei 67 - Minnertsga

wenst een ieder prettige Kerstdagen en een voorspoedig 1978.

Fam. S. P. HENGST

wenst allen prettige kerstdagen en een gezegend 1978.

Fam. R. R. POST

Hegebuorren 19 - Minnertsga

wenst aan ieder een voorspoedig 1978.

Woninginrichting - 4 = 6 ZB

Wij wensen u allen gezegende Kerstdagen en 'n voorspoedig 1978.

Fam. G. JENSMA

Minnertsga,

Meinardswei 18.

Autorijschool J. HAARSMA

Fjildleane 3 - Minnertsga

wenst een ieder prettige Kerstdagen en een gelukkig Nieuwjaar.

F. POST

IJ. POST-ENNEMA

Installatiebedrijf - Minnertsga

wensen ieder prettige Kerstdagen en een voorspoedig 1978.

Tzummarum

D. MARSSUM

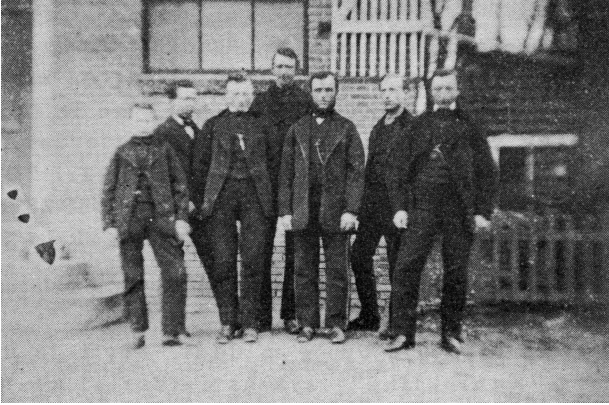
R. MARSSUM-PLANTINGA

wensen allen goede Kerstdagen en een heel gelukkig nieuwjaar.

KRAMER'S VISHANDEL

wenst U prettige Kerstdagen en een voorspoedig 1978.

Skoallestrjitte 1 - Tzummarum

Het Pietersbierumer Muziekgezelschap

Vlnr: Theunis Zijlstra, Auke Lettinga, Teakele Hoogterp, Dirk van der Mei, Auke Sijbesma, S. Sijtstra en Wilke Hoogterp.

Ons Genoegen (Sexbierum) bestond in mei 1964 honderd jaar. Wie zijn deze mensen die hier op de foto staan?

Ons Genoegen 1964

L.S.

It is ús tige nei 't sin om jo hjirby út te noegjen, it feest dat wy hâlde ta gelegenheit fan it hjir njonken steande feit, mei to fieren.

Ondar wy op in fiks tal minsten rektenje moatte, en omdat wy it grêch elk sa goed mooglik nei 't sin dwaen wolle, ha wy ús de gong fan saken sa tocht:

de earste joun - 30 juny - forwachteje wy de âld-wurjende leden fan bûten Seisbierrum-Pietersbierrum wei, de wurkjende fan nou en de lju, dy 't spetsaal úmoegje binne.

de twadde joun - 1 july - wolle wy grêch de net-wurjende leden it wolkom taroeppe.

It seit him sels, dat jo jou man, frou of fudoofdte meimimme meije, mar dêr moatte wy it perfoarst by lite fanwegen de romte.

Faeks binne der guon minsken om fierrens wei, dy 't it op prits seile dat hja de nachts oer in ûnderdak bistikke kinne. As hja ús dat op bygjende kaert witte litte, dan sil dêr foar soarge wurde.

Meije wy dan as lêste freegje, de ândertkaert oan ús werom to stjoeren foar **10 juny o.s.** Krije wy de kaert net, dan hâldt dat yn, dat wy op jou komst net hoege to rekkenjen.

Seisbierrum, maeije 1964

It besjûft:

J. POSTMA, foarsitter
A. v. d. VEEN, skriuwer
JOH. DE JONG, skatbolder
T. VAN ESSEN
G. BROUWER

25 juny 1864 waard
„*Ons Genoege*”
oprjochte.

30 juny en 1 july 1964
wolle wy it

/OO-jierrich bistean
fan de Rederikerskamer fiere.

Colofon

Ledenadministratie
G. Bouma (secretaris)
Correspondentieadres
Reiddomp 17, 9101 HJ DOKKUM
Telefoon 0519-241409
Email : g.bouma04@knid.nl
Website : www.oudbarradeel.nl

Bankrekening RABO: 32.55.38.271
Kamer van Koophandel: 4000368

Wurklist:

Tisdei 30 juny 1964
middens fan 3—5 úre
RESEPSJE

De jouns 8 úre:
Selskip „Rints Gratama”
mei it gloednjinje programma
„**Nou ha wy de hichte**”

Neitiid is der doansjen
op muzyk fan
„DE SAMBRINCO's”

Woansdei 1 july 1964
De jouns 8 úre:
Selskip „Rints Gratama”
mei

„**Nou ha wy de hichte**”
en doansjen
mei „DE SAMBRINCO's”

Alle kearen is it plak:
de boppesal fan
café „De Harmonie”

KRAMER'S VISHANDEL

wenst U prettige Kerstdagen
en een voorspoedig 1978.
Skoallestrjitte 1 - Tzummarum

Garage S. MIEDEMA, Tzummarum
wenst cliëntele, vrienden en ken-
nissen prettige kerstdagen en een
goede en veilige weg door 1978.

A. BONSMAS

T. BONSMAS-IJKEMA
wensen allen prettige Kerstda-
gen en 'n voorspoedig Nieuwjaar.

P. KOLTHOF

N. KOLTHOF - DE WITTE
vêGé - Tzummarum
wensen allen prettige Kerst-
dagen en een voorspoedig 1978.

Electriciteits- en rijwielzaak

T. HOOGERHUIS
J. HOOGERHUIS-KEEGSTRA
wensen u prettige Kerstdagen
en een voorspoedig 1978.

**Uw adres voor aanschaf
en reparaties.**

J. BANDSMA

A. BANDSMA-BLEEKER
Bakkerij - Tzummarum
wensen allen prettige Kerstda-
gen en 'n voorspoedig Nieuwjaar.

H. KASMA

F. KASMA - ZONDERVAN
Woninginrichting en Textielhandel
Tzummarum
wensen allen een gezegend
Kerstfeest en een gelukkig
Nieuwjaar.

PENSION

P. OORTSTRA

wenst allen prettige Kerstdagen
en een voorspoedig Nieuwjaar.
Tzummarum - Kleasterwei 18

WOTEX - Tzummarum

Woning-interieur-verzorging
Telefoon 05188-618
wenst allen prettige Kerstdagen
en een voorspoedig Nieuwjaar.

wenst allen prettige Kerstdagen
en een voorspoedig Nieuwjaar.

Fam. ADEMA - Tzummarum

Kwaliteitsslagerij
wenst allen prettige feestdagen
en een voorspoedig 1978.

Wij wensen al onze cliënten, fa-
milie en vrienden gezegende Kerst-
dagen en een voorspoedig Nieuw-
jaar.

T. DIJKSTRA

T. DIJKSTRA—PLOEGSTRA
SPAR - Tzummarum

BESTUUR en REDACTIE van

„Barradiel Meiinoar Ien”

wenst alle leden der verenig-
ging met hun gezinnen en
personeelsleden, de drukkerij
van haar blad met hun ge-
hele staf, de bezorgers en
verder alle medewerkers en
lezers van haar blad een in
alle opzichten voorspoedig
1978.

Oosterbierum

J. RUIM

T. RUIM—WAGENAAR
Installatiebedrijf - Oosterbierum
Wy winskje alle minsken fleurige
Krystdagen en in lokkich 1978.

P. WIERSMA

J. WIERSMA—JANZEN
Smederij - Oosterbierum
wensen allen prettige Kerstda-
gen en een voorspoedig Nieuw-
jaar.

Bloemkwekerij J. IJFMA

Wy winskje alle minsken fleurige
Krystdagen en in lokkich 1978.

W. SCHAAP

C. SCHAAP - NOORDENBOS
Zuivelhuis - Oosterbierum
wensen u prettige kerstdagen en
een voorspoedig Nieuwjaar.